

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Tiểu Sử Paul Doumer, Cựu Toàn Quyền Đông-Dương (1857-1932)**, được đồng hương **Huỳnh H. Hiền** sưu tầm gửi về đóng góp trên diễn đàn Hội. Hội chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

Paul Doumer (1857-1932)

TIỂU SỬ PAUL DOUMER CỰU TOÀN QUYỀN ĐÔNG-DƯƠNG (1857-1932)

Paul Doumer xuất thân trong một gia đình lao động. Trước khi sang Đông-Dương làm Toàn-Quyền, ông đã từng giữ chức vụ Bộ Trưởng Tài chính trong chính phủ Pháp.

Năm 1897, sau khi ông được bổ nhiệm Toàn-Quyền Đông-Dương, chính sách thuộc địa của Pháp chuyển sang một bước ngoặt mới. Paul Doumer là một nhà cai trị độc tài, nhưng đã mang lại nhiều thay đổi sâu sắc ngay từ khi mới nhậm chức. Ông thiết lập bộ máy nhà nước bảo hộ và xây dựng cơ sở hạ tầng kiên cố tại Việt-Nam. Dưới thời Doumer, hạ tầng cơ sở tại Đông-Dương được kiến thiết mới ồ ạt, nhưng người dân thuộc địa đã phải chịu cảnh sưu cao thuế nặng để phục vụ cho việc này. Cầu Doumer (cầu Long-Biên ngày nay) nối hai bờ sông Hồng, một trong những công trình lớn nhất thế giới lúc bấy giờ, là sản phẩm của thời kỳ ấy.

Sau khi trở về Pháp, ông tiếp tục tham gia chính trường. Ông đắc cử Tổng Thống Cộng-Hòa Pháp năm 1931, bị ám sát năm 1932. Tương truyền khi ông chết, nhà nước Pháp định đưa thi hài ông táng trong điện Panthéon, nhưng vợ ông không đồng ý. Bà nói: “Cả đời ông ấy đã hy sinh cho nước Pháp, còn bây giờ ông ấy là của tôi”. Bà để ông yên nghỉ trong khu vườn mộ gia đình, bên cạnh bốn người con trai, cả bốn đều là quân nhân, hy sinh trong Thế Chiến Thứ Nhất.

Henri Lamagat, tác giả cuốn *Souvenirs d'un vieux Journaliste Indochinois* nhận xét Paul Doumer là “một nhân vật vĩ đại của nước Pháp và của thuộc địa Pháp, liêm khiết và không chút vụ lợi.” Những công trình đường sắt mà Paul Doumer khởi tạo trên đất Việt-Nam hơn 100 năm qua, đến nay vẫn còn có giá trị lớn trong nền kinh tế nước ta.

Paul Doumer (1857-1932) là một nhân vật để lại dấu ấn khá rõ nét trong lịch sử cận đại Việt-Nam dưới thời thực dân Pháp đô hộ.

Tuy chỉ làm Toàn-Quyền Đông-Dương 5 năm nhưng ông đã thực hiện nhiều cải cách với chủ trương biến chế độ Bảo Hộ Pháp ở Đông-Dương thành chế độ “trực trị”, xây dựng chính quyền trung ương tập quyền cao độ nhằm xoá bỏ chủ quyền và nền độc lập của các quốc gia Đông-Dương.

Ông cũng là viên quan thực dân cai trị đã thực thi chính sách sưu thuế hà khắc để xây dựng hạ tầng cơ sở cho xứ Đông-Dương – đặc biệt cây cầu Long-Biên nổi tiếng ở Hà-Nội gắn liền với tên tuổi của ông – nhằm phục vụ cho việc khai thác tài nguyên thiên nhiên thuộc địa, và biến các nước thuộc địa thành một thị trường, tiền đồn cho Pháp ở vùng Viễn-Đông.

Sau khi trở về Pháp, trong cuộc bầu cử Tổng Thống năm 1931, ông được đa số phiếu bầu và trở thành Tổng Thống Pháp. Thế nhưng, chưa kịp làm gì trên cương vị người đứng đầu nhà nước thì ngày 16 tháng 5 năm 1932, trong khi tham gia hội chợ sách của các nhà văn cựu chiến binh, ông bị một phần tử quá khích người Nga ám sát bằng hai phát đạn, trở thành vị Tổng Thống xấu số trong lịch sử cận đại nước Pháp.

Trích từ: Indochine Française - Paul Doumer